

VEIEN TIL PSO DEL 1: **STANDARDISERT** **GRAFISK PRODUKSJON**

Den grafiske bransjen har gjennom de siste 20 årene gått gjennom en stille revolusjon. På veien har vi sluttet å være en håndverksbransje, og driver i dag med industriproduksjon. Denne måten å produsere på stiller nye og annerledes krav til det moderne trykkeriet.

Statoil er det første større, norske selskapet som krever PSO-sertifisering av trykkeriene de bruker.

Statoil

Samtidig med at utviklingen har gått i industriell retning ber nå kundene også om trykksaker på mange forskjellige plattformer. Det samme materialet brukes gjerne til digitaltrykk, arkoffset, plott og i enkelte tilfeller også rotasjonstrykk. En annen trend er at kundene i mindre grad enn tidligere er lojale mot ett trykkeri og forventer å kunne handle fritt i et åpent marked. De forventer kanskje også å kunne ta «sene valg» om leverandør, eller levere originalen til en broker som forhandler med aktører både innen- og utenlands. Kravene til kvalitet ligger likevel fast.

UTFORDRINGEN. Den store utfordringen disse tre viktige trendene skaper er å ivareta en gitt kvalitet uavhengig av plattform. Kundene bryr seg i liten grad om produksjonsmetode eller underleverandør, men er opptatt av kvalitet og at deres visuelle identitet blir ivaretatt.

LØSNINGEN. Den grafiske bransjens organisasjoner har sett disse utfordringene lenge. Derfor har man internasjonalt blitt enige om en lang rekke standarder som styrer hvordan trykksaker fremstilles, fra kunde til trykkeri i hele trykksakens verdikjede. Ved å overholde standardene vil man kunne sikre god og riktig kvalitet.

Selv om det finnes mange nasjonale og regionale standarder, som for eksempel NADA-standard for avisproduksjon i Norge, er det likevel bare ett sett med standarder som er internasjonale, nemlig de standardene som ISO, den internasjonale standardiseringsorganisasjonen, fastsetter.

HVA ER PSO? PSO er en forkortelse for Process Standard Offset. Dette er et uttrykk som brukes

NHO GRAFISK: **PSO I NORSKE TRYKKERIER** – STATUS PER 12. AUGUST 2010:

NHO Grafisk har (med støtte fra Grafisk Utdanningsfond) samarbeidet med Palografen første halvår i år, der målet har vært å definere en vei til grafisk produksjon i overensstemmelse med internasjonale standarder.

Det har så langt vært avholdt 9 informasjonsmøter distriktvis over hele kongeriket. 125 deltagere fra 35 bedrifter har deltatt. Per i dag har i alt 30 medlemsbedrifter fått hjelp til optimal arbeidsflyt, kalibrering og standardisering av trykk.

Bård B. Sandstad er konsulent og arbeider for trykkerier og trykksaksjøpere i Europa og USA. Han driver også fargestyringsbloggen Optirep Blog (www.optirep-blog.com). Bård er utdannet PSO auditor for FOGRA.

Per Arne Flatberg er konsulent og lærer hos Palografen i Bergen. Han arbeider med reklamebyråer, aviser og trykkerier i hele Norge. Per Arne er Norges eneste Ugra-sertifiserte PSO-ekspert.

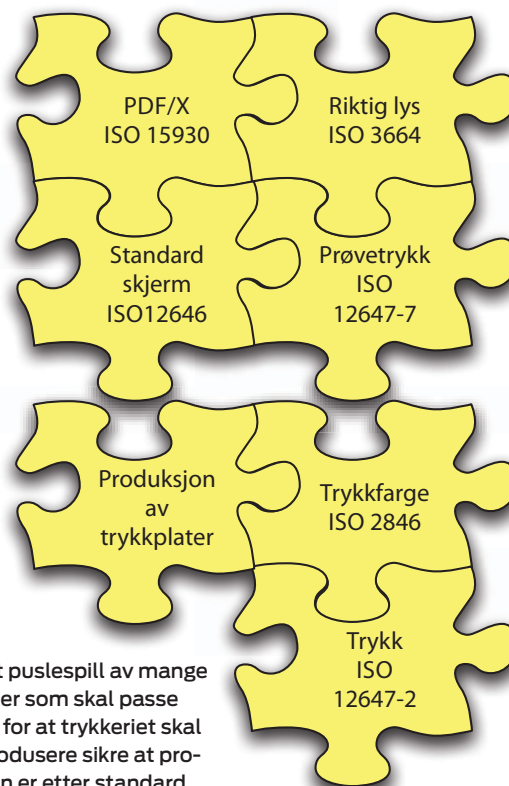
av både de tyske og sveitsiske bransjeinstituttene FOGRA og Ugra. Tanken bak PSO er at det ikke er tilstrekkelig å bare standardisere enkelte deler av produksjonen etter ISO-normene. For å sikre likt trykkresultat og lik vurdering av trykkresultatet er det nødvendig å standardisere og dokumentere hele verdikjeden. Ugra og FOGRA tilbyr å sertifisere trykkerier i henhold til PSO. En slik sertifisering er først og fremst et bevis på at trykkeriet har kontroll på sine prosesser og er i neste omgang et markedsføringsverktøy. Et slikt kvalitetsbevis vil kunne berolige kundene med at trykkresultatet blir som forventet – hver gang. Dermed kan det også bidra til større kundelojalitet.

I Norge er det Høgskolen i Gjøvik (HiG) som gjennomfører PSO-sertifiseringer i samarbeid med Ugra.

ISO 12647-2. Den viktigste av standardene for grafisk produksjon er ISO 12647-2. Denne standarden regulerer hvordan sluttresultatet skal se ut. I vurderingen som gjøres av trykkkvalitet i denne ISO-normen legges det vekt på tre viktige elementer for at farger i en trykksak skal oppleves riktige og like:

- Fargerom
- Toneverdiøkning (punktstigning)
- Gråbalanse

Et hvilket som helst trykkeri må normalt holde disse verdiene konstante på sine forskjellige produksjonsplattformer for at trykkkvaliteten skal oppleves lik. Hvis kundene i tillegg skal få den kvaliteten de forventer, må disse tre parametrene også være i tråd med målene som er definert i ISO 12647-2. ●

PSO er et puslespill av mange standarder som skal passe sammen for at trykkeriet skal kunne produsere sikre at produksjonen er etter standard.

Elementene i PSO

Ved en PSO-sertifisering sjekkes trykkeriets kunnskaper og tekniske tilstand i forhold til åtte viktige parametre:

- Organisasjon, kunnskap og dokumentasjon
- Mottak av elektronisk materiell
- Egenfremstilling av elektronisk materiell
- Monitører og prøvetrykk på skjerm
- Fremstilling av digitale prøvetrykk
- Fremstilling av trykkplater
- Trykkkvalitet
- Betraktningsslys for visuell vurdering av trykk og fargeprøver

Viktige ISO-standarder i grafisk produksjon

Det gjelder en lang rekke standarder i grafisk produksjon. I en PSO-standardisert produksjon skal man minimum forholde seg til disse standardene:

- ISO 15930 Levering av digitalt materiell som PDF/X-filer
- ISO 2846-1 Trykkfargers egenskaper
- ISO 3664 Standardisert betraktningsslys
- ISO 12646 Skjermprøvetrykk
- ISO 12647-2 Trykkkvalitet i siviltrykk
- ISO 12647-7 Digitale prøvetrykk